

NEWSLETTER NO 39.
Udruge korporativnih pravnika

ŠTO SE DEŠAVALO TIJEKOM SRPNJA, KOLOVOZA, RUJNA I LISTOPADA

- 1. Predstavljamo FINU**
- 2. Savjetovanje „POSLOVNA TAJNA“ s radionicom izrada Pravilnika o poslovnoj tajni**
- 3. Seminar ICC Arbitražna pravila 2012. godine**
- 4. 17. World Forum of Mediation Centres**
- 5. Posjeta članova Udruge Udruzi pravnika Belgije**
- 6. XXVII. tradicionalno savjetovanje – Aktualnosti hrvatskog zakonodavstva i pravne prakse, Opatija**
- 7. Preneseno sa web portala European General Counsel/TalklawGlobal: Nova udruga korporativnih pravnika u Njemačkoj**
- 8. Članak iz časopisa The Economist: Schumpeter: Čuvar i vodič - Vodeći pravnici imaju veću moć nego ikada prije**

1. Predstavljamo FINU

U cilju aktualnosti našeg newslettera i značaja pojedinih propisa za trgovačka društva u kojima rade naši članovi, posebnu važnost dajemo Zakonu o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (NN 108/2012), koji je stupio na snagu 15. listopada 2012. godine. Kako Zakon o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi daje FINI veliku ulogu, propisujući značajne ovlasti i poslove FINE u slučaju zakašnjenja poduzetnika s ispunjenjem novčanih obveza te u postupku predstečajne nagodbe, u ovom Vam članku predstavljamo FINU i njezinu pravnu službu.

Razgovarali smo sa našom članicom Sandom Filipčić, koja radi kao viša savjetnica za pravne poslove u Odsjeku za pravne poslove, Odjel podrške poslovnom sustavu RC-a, Regionalnog centra Zagreb, sa sjedištem u Zagrebu.

Najprije nekoliko riječi o kompaniji:

Financijska agencija (Fina) trenutno broji oko 3.000 radnika i vodeća je hrvatska tvrtka na području financijskog posredovanja. Nacionalna pokrivenost, informatički sustav prokušan na najzahtjevnijim poslovima od nacionalne važnosti te visoka profesionalna razina stručnih timova omogućuju pripremu i provedbu različitih projekata, od jednostavnih financijskih transakcija do najsofisticiranijih poslova u elektroničkom poslovanju.

Iako u državnom vlasništvu, Fina posluje isključivo na tržišnom principu. Uspješno poslujemo s bankama, Hrvatskom narodnom bankom, brojnim poslovnim sustavima i drugim subjektima poslovnog života. Također, partner smo državi na području javnih financija gdje smo proveli nekoliko sveobuhvatnih i ključnih projekata. Fina je imala i važnu ulogu u operativnoj pripremi i provedbi dvije velike reforme: platnog prometa i mirovinskog sustava.

Financijska agencija pod ovim imenom djeluje od siječnja 2002. godine, ali iza sebe ima polustoljetnu poslovnu tradiciju. Nasljednica je Zavoda za platni promet (ZAP), odnosno još starije Službe društvenog knjigovodstva (SDK).

Kakva je struktura pravne službe i koliko zaposlenih broji? Kakav je status pravnika unutar vaše kompanije?

U okviru Sektora upravljanja ljudskim resursom i korporativnom podrškom, djeluje Služba pravnih poslova, koju čine direktorica Službe Sanja Mirković i šest pravnika.

Poslovi pravnika u Službi su:

- zastupanje Fine pred sudovima i tijelima državne uprave,
- izrada ugovora,
- sudjelovanje u postupcima javne nabave,

- sudjelovanje u radu projektnih timova radi primjene novih propisa ili uspostave novih poslova u Fini koje uključuje i sudjelovanje u izradi zakonskih i podzakonskih propisa,
- izrada internih uputa za rad i drugih općih akata u Fini,
- davanje pravnih mišljenja i uputa za postupanje drugim organizacijskim jedinicama, pravnicima u regionalnim centrima, kao i davanje mišljenja radi jedinstvenog postupanja na nivou cijele Fine).

Najveći dio pravnika u Fini radi u četiri regionalna centra, a to su Zagreb, Osijek, Split i Rijeka.

Moje kolege i ja radimo u Odsjeku za pravne poslove, Odjel podrške poslovnom sustavu RC-a, Regionalnog centra Zagreb, sa sjedištem u Zagrebu. Odsjek čine voditeljica Odsjeka, Lidija Bosak, i pet pravnika te jedan viši upravni pravnik.

Stoje: Davor Cikojević, Sanda Filipčić, Dino Pinjo, Lidija Bosak
Sjede: Daliborka Rogić, Sonja Orešković

Koji su sve poslovi u pravnoj službi? Koji su sve poslovi koje obavlja Odsjek pravnih poslova?

Obim poslova vrlo je raznolik i svakim danom je veći, budući da se poslovanje Fine širi na nove poslove koji zahtijevaju angažman većeg broja radnika, pa tako i pravnika.

Poslovi pravnika u Odsjeku vezani su za donošenje odluka i rješenja koji su u nadležnosti direktora regionalnog centra, rješavanje reklamacija, vođenje stegovnih postupaka unutar regionalnog centra, sudjelovanje u radu Mirovnih i Žalbenih vijeća, zastupanje Fine pred sudovima, podnošenje prijedloga za ovrhu te pružanje pravne podrške radnicima u regionalnom centru, davanje mišljenja i naputaka o postupanju u pojedinim slučajevima. U posljednje vrijeme, veći dio poslova pravnika vezan je za rad Upisnika sudskih i javnobilježničkih osiguranja tražbina vjerovnika na pokretnim stvarima i pravima koji Fina vodi od 2006. godine, te poslova vezanih za primjenu Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima koji se primjenjuje od 1.1.2011. godine.

Stupanjem na snagu Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi, pravnici Fine sudjeluju i u postupcima predstečajne nagodbe, odnosno radu nagodbenih vijeća.

Koliko ste dugo u kompaniji?

U kompaniji sam od 1989. godine i to je bilo moje prvo zaposlenje, kao i većini pravnika u Fini, koji ovdje rade dugi niz godina.

Kakav je odnos s drugim profesijama u kompaniji?

Odnosi s kolegama drugih profesija su vrlo dobri, s obzirom da veći dio svakodnevnih poslova zahtijeva suradnju između pravnika i radnika drugih odjela ili organizacijskih jedinica unutar Fine.

Kako to da ste izabrali rad u kompaniji i što vas je tako dugo zadržalo?

Posao pravnika u Fini je dinamičan i pruža mogućnost stalnog usavršavanja, što ujedno predstavlja i poticaj za stalno učenje. Praćenje aktualnog zakonodavstva, a osobito propisa gdje je Fina direktno odgovorna za njihovo provođenje, nužno je za svakodnevni rad.

2. Savjetovanje „POSLOVNA TAJNA“ s radionicom izrada Pravilnika o poslovnoj tajni

Dana 27. lipnja 2012. god. u Tuheljskim toplicama održano je savjetovanje pod nazivom „Poslovna tajna“ s praktičnom radionicom izrada Pravilnika o poslovnoj tajni u organizaciji Hrvatske udruge menadžera sigurnosti.

Siniša Patačko održao je izlaganje pod nazivom Nelojalni zaposlenici. Govorio je o korporativnoj sigurnosti kao sigurnosti poslovnog procesa te o zaposlenicima odnosno ljudskom faktoru kao najvažnijem faktoru u upravljanju poslovnim procesima, ali koji je i najpodložniji utjecajima kao što su nezadovoljstvo radom, ucjena i sl. Napomenuo je da trgovačko društvo poslovnu tajnu može definirati svojim općim aktom te kako je potrebno da svi zaposlenici potpišu akte o poslovnoj tajni i budu svjesni kako će, u slučaju odavanja poslovne tajne, nastupiti sankcije.

O računalnom kriminalu govorio je Nikola Brzica kao kriminalu koji je na bilo koji način povezan s računalima i naveo 3 opće kategorije istog: protuzakonito korištenje računala, kreiranje ilegalnog softwera/piratstvo i uhođenje, uznemiravanje i poticanje kriminalne radnje. Na koji način se zaštititi od računalnog kriminala, Brzica je naveo kako je prije svega potrebno prepoznati potencijalnu ranjivost informacijskog sustava vlastite organizacije, ulagati u razvoj sigurnosti informacijskog sustava i konstantno provoditi stručne edukacije zaposlenika provođenjem kriptografskih (šifriranje podataka), programskih, organizacijskih i fizičkih metoda zaštite.

Na temu Poligraf kao prevencija (ne)otkrivanja poslovne tajne izlaganje je održao Romeo Vrečko koji je uputio na mogućnost upotrebe poligrafa prilikom zapošljavanja kao racionalne i efikasne metode. Poligraf se može koristiti preventivno, ali i nakon incidenta i to kao pomoćno, a ne osnovno sredstvo pri čemu ispitivač mora utvrditi da li je osoba podobna za ispitivanje. Radi se o dobrovoljnom postupku jer je za provođenje istog potreban pristanak ispitanika.

Viktor Gotovac s Pravnog fakulteta u Zagrebu govorio je na temu Radno-pravne posljedice primjene poslovne tajne i pravilnika o poslovnoj tajni. Podsjetio je da poslovna tajna nije predmet radnog prava, ali kako bi se podaci označeni poslovnom tajnom mogli odnositi na zaposlenika isti moraju biti predviđeni kolektivnim ugovorom ili pravilnikom o radu.

Nina Gumzej s Pravnog fakulteta u Zagrebu održala je izlaganje na temu Pravni aspekti zaštite poslovne tajne i ugovori o povjerljivosti te istaknula kako je ugovorom potrebno odrediti koje informacije predstavljaju poslovnu tajnu i opseg takvih informacija koje se daju na uvid (need to know). Također, ugovorom je potrebno odrediti način vraćanja informacija na zahtjev, kopiranje, nepovratno brisanje i sl. Važno je predvidjeti da vlasništvo informacije ostaje u vlasništvu davatelja informacije.

Praktični dio savjetovanja održan je kroz radionicu izrade Pravilnika o poslovnoj tajni čiji voditelj je bio Damir Bolta, direktor Službe sigurnosti pri Direkciji za upravljanje potpornim poslovnim procesima Croatia osiguranja d.d. Istaknuo je da je izrada pravilnika o poslovnoj tajni temelj za uspostavu upravljanja informacijskom sigurnošću i ciljeva kao što su: povjerljivost, dostupnost i cjelovitost podataka. Pravilnikom treba definirati vrste podataka koji su tajni i njihovu klasifikaciju. Važno je napomenuti da podaci koji su označeni kao poslovna tajna ne moraju sadržavati pisanu oznaku da bi predstavljali poslovnu tajnu, a sve radi olakšavanja poslovnog procesa. U pogledu postupanja s podacima koji predstavljaju poslovnu tajnu isti se mogu koristiti isključivo u svrhu za koju su namijenjeni. U Pravilnik je također potrebno ugraditi odredbe koje se odnose na reviziju tajnosti odnosno da protekom određenog vremena određeni podaci više neće biti označeni kao tajni.

3. Seminar ICC Arbitražna pravila 2012. godine

U cilju što boljeg upoznavanja članica Hrvatske gospodarske komore s revidiranim pravilima ICC Arbitražna pravila 2012. godine, Hrvatski nacionalni odbor Međunarodne trgovačke komore – ICC Hrvatska je dana 06. rujna 2012 godine održao seminar na temu ICC Arbitražna pravila 2012. godine. Predavači na seminaru bili su: dr. Andreas Reiner, odvjetnik iz Austrije, prof.dr.sc. Hrvoje Sikirić, prof. dr. sc. Siniša Petrović, te prof. dr. sc. Davor Babić.

Dr. Andreas Reiner u svom izlaganju govorio je o posebnostima ICC arbitraže te nastojanju da se novim Arbitražnim pravilima 2012 još više istakne njihova univerzalnost kako bi se mogla razumjeti u bilo kojem dijelu svijeta. Naglasio je i važnost institucionalnih aspekata koji imaju značajan učinak na uštedi vremena. U svojoj prezentaciji, na temelju statističkih podataka, naglasio je interes

poslovne zajednice za novim mehanizmima rješavanja potencijalnih sporova. Prema vrstama sporova koji se vode pred ICC arbitražom dominiraju oni iz djelatnosti graditeljstva, energetike i telekomunikacija.

Prof.dr.sc. Hrvoje Sikirić govorio je o Arbitraži u Hrvatskoj uspoređujući Arbitražna pravila ICC sa odredbama hrvatskog Zakona o arbitraži. Razlike se ogledaju kod uključivanja dodatnih stranaka, zahtjeva između stranaka, kod više ugovora, spajanja arbitražnih postupaka, odluka o troškovima, provjeri i odobravanju pravorijeka od strane sudišta, određivanju preventivnih mjera ili mjera osiguranja.

Prof.dr.sc.Siniša Petrović te dr.sc.Davor Babić govorili su o hitnom arbitražnom postupku, pravorijeku i provjeri pravorijeka od strane ICC arbitražnog suda, financijskim aspektima ICC arbitraže itd.

Predavači su svojim temama privukli veliki broj interesenata. S globalizacijom međunarodne trgovine sve više se razvija i arbitražna praksa i procedura, a problemi s kojima se poslovni subjekti tijekom primjene i provođenja suočavaju uvršteni su u nova revidirana pravila s čim su sudionici ovog seminara upoznati. Na taj način ostvaren je i cilj organizatora na način da svaki sudionik može nastaviti s primjenom onog što je naučio ili je samo proširio već stečeno znanje u primjeni ovih pravila.

4. 17. World Forum of Mediation Centres

Forum je u organizaciji International Association of Lawyers i potporu Hrvatske odvjetničke komore održan u Zagrebu od 05. do 06. listopada 2012. godine, na kojem je Udruga korporativnih pravnika prezentirana kroz sudjelovanje u panelu gđe Marine Kralj Miliša.

Tema panela bila je „What Businesses Expect from Commercial Mediators“. Marina Kralj Miliša, članica Uprave KONČAR – ELEKTROINDUSTRIJE, d.d., govorila je o postupku mirenja i njegovom uvođenju u koncern Končar. Postupak mirenja u koncernu KONČAR provodi se u individualnim i kolektivnim radnim sporovima te u trgovačkim sporovima između društava koncerna. Govorila je o stadijima uvođenja postupka mirenja, od prepoznavanja važnosti i prednosti takvog načina rješavanja sporova od strane Uprave društva majke, do uvođenja obveze u društvima i prihvaćanja od strane društava kćeri mirnog rješavanja sporova. Takav način rješavanja sporova među društvima te između radnika i društava pokazao je brojne prednosti, od smanjenja troškova, smanjenje broja sudskih predmeta, skraćivanja vremena trajanja postupka i brzine rješavanja sporova te također zadržavanja dobrih poslovnih odnosa.

Ostali sudionici foruma s pozornošću su pratili izlaganje, koje ih je pozitivno iznenadilo našim pristupom u odnosu na dobru organizaciju, inovativno i uspješno uvođenje postupka mirenja u rješavanje sporova između društava koncerna.

5. Posjet članova Udruge Udruzi pravnika Belgije

Na poziv kolega iz belgijske udruge korporativnih pravnika (Institut des Juristes d'Entreprise) članovi Udruge posjetili su Bruxelles 11.-13. listopada 2012. Belgijska udruga članica je europske asocijacije –ECLA jednako kao i naša udruga. Tako je i na prošloj skupštini održanoj u ožujku u Londonu upućen prvi poziv, odnosno iznesena ideja suradnje između udruge od strane belgijskih kolega. Ideja je da nakon našeg ovogodišnjeg posjeta Bruxellesu sljedeće godine dođe do uzvratnog posjeta Belgijanaca Zagrebu. Deset članova naše Udruge iskazalo je interes za posjetom, tako da smo potvrdili belgijskoj udruzi interes te nakon toga zajedno pripremili program koje je uključivao sljedeće:

Nakon večere s članovima belgijske udruge u četvrtak 11. listopada, u petak ujutro smo posjetili Misiju RH pri EU. Domaćin nam je bila gđa Nataša Šarić (COREPER II, prvi tajnik, građanska prava, sud pravde, temeljna prava, sloboda kretanja osoba, pravni i jezični stručnjaci) zajedno sa svojim kolegama Nikšom Tkalecom (COREPER II, treći tajnik, kohezijska politika i strukturni instrumenti, prepristupni programi IPA, ISPA, Fond solidarnosti EU (EFUS), Europska skupina za teritorijalnu suradnju (EGTC), najudaljenije regije) i Bornom Domitrovićem (COREPER I, prvi tajnik, Unutarnje tržište, intelektualno vlasništvo, pravo trgovačkog društva i zaštita potrošača). Naši domaćini upoznali su nas s radom Misije, koja zapravo preslikava strukturu EU. Misija ima 40-tak diplomata iz svih ministarstava, koji trenutno sudjeluju kao promatrači na sastancima radnih skupina

Članovi Udruge u Misiji RH pri EU s gđom Natašom Šarić

Vijeća. Radne skupine čine stručnjaci određenog područja. Sljedeću razinu pri Vijeću Ministara čini Odbor stalnih predstavnika ili skraćeno COREPER (od franc. Comité des représentants permanents). COREPER se sastoji od dva dijela - tzv. COREPER I i COREPER II. Sve države članice EU u Bruxellesu imaju svoju stalnu misiju, drugim riječima svoje stalno diplomatsko predstavništvo pri Uniji, a šefovi tih delegacija, tj. veleposlanici, okupljaju se na razini COREPER-a. COREPER II čine stalni predstavnici država članica koji imaju funkciju veleposlanika država članica pri EU, te se bave političkim pitanjima i onima koji su vezani za drugi i treći stup

EU-a. COREPER I čine zamjenici stalnih predstavnika država članica Europske unije, a bavi se tehničkim pitanjima koja se tiču zajedničkog tržišta. Oba odbora zasjedaju jednom tjedno i pripremaju sjednice Vijeća na način da sastavljaju dnevni red pojedinih zasjedanja. Samo Vijeće EU se sastaje periodično, budući da ministri, koji čine Vijeće, istovremeno obnašaju dužnosti i u nacionalnim vladama. Vijeće donosi zakonodavne odluke u EU i zaključuje ugovore sa trećim državama.

Naši predstavnici sudjeluju kao promatrači na sastancima radnih skupina. Radne skupine čine stručnjaci za određena područja koji uglavnom dolaze iz državnih uprava država članica. Njihova je uloga da pripremaju materijale na temelju kojih COREPER priprema nacrt odluka ili propisa koje usvajaju ministri u Vijeću. U postupku donošenja odluka u Vijeću, dakle, već se na razinama radnih skupina i COREPERA prijedlozi odluka usuglašavaju, a na razini ministara službeno se usvajaju. Stoga su naši domaćini upozorili na važnost dobre komunikacije između gospodarstva i ministarstava, a time posredno i naše misije, kako bi naši predstavnici u Bruxellesu bili dobro poznati s interesima našeg gospodarstva te mogli pravovremeno, prilikom pripreme nacrta ili odluka zastupati naše stavove.

Nikša Tkalec upoznao nas je i s programom 2020 i Horizon 2020 i mogućnosti korištenja fondova EU. Proračun za razdoblje od 2014-2020 još nije donesen. No RH može očekivati između 1,1 i 1,3 milijarde eura godišnje, dok je u 7 godina pregovora RH imala na raspolaganju 495 milijuna eura.

Nakon sastanka u Misiji RH organizirano je druženje u belgijskoj udruzi uz ručak. Anne Dewolf, direktorica udruge održala je prezentaciju kojom nas je upoznala s ustrojstvom i radom Institut des Juristes d'Entreprise, dok je Olivier Caremans održao prezentaciju o radu International practice Group unutar same belgijske udruge.

Nakon sastanka s belgijskom udruvom korporativnih pravnika

Zakonom donesenim 2000. godine profesija korporativnog pravnika je dobila svoje zakonodavno priznanje te se je temeljem toga učvrstila i pozicija same belgijske udruge. Dovoljno je za napomenuti da belgijska Udruga ima 1800 članova, a za svakog člana njegov poslodavac plaća godišnju članarinu od 300 eura. Stoga je i aktivnost belgijske udruge na visokoj razini, te se na

mjesečnoj bazi, odnosno i češće organiziraju edukacije za članove. Našu je pak udrugu predstavila dopredsjednica Ajka Ševerdija. U kasnijem razgovoru potvrđeno je da unatoč trenutnoj različitoj poziciji korporativnih pravnika u Hrvatskoj i Belgiji zajednički je interes da se na nivou Europske unije donese direktiva kojom će se definirati (osigurati) naš profesionalni status.

U poslijepodnevним satima u društvu organizatora Yvesa Heijmansa održan je sastanak s gđom. Patriziom De Luca iz odjela za pravosuđe i unutarnje poslove Europske Komisije.

Belgijska udruga organizirala je u petak i službenu večeru kojoj su, između ostalih prisustvovali prisustvovali predsjednik belgijske udruge, direktorica udruge Anne Dewolf, Jean Cataruzza, član Boarda ECLA-e.

Subota je bila rezervirana za „social program“ iliti razgledavanje grada koje su također organizirali naši domaćini. Yves Heijmans i Didier Pissoort opet su nam se pridružili te čak ni kiša koja je taj dan uporno padala nije uspjela uništiti naše dobro raspoloženje. Druženje je završeno uz pozdrav: vidimo se sljedeće godine u Zagrebu!

Belgijski institut će obavijestiti svoje članove o pozivu za posjet Zagrebu nakon godišnje skupštine ovaj mjesec, tako da nam slijedi priprema programa za sljedeću godinu. Posjet bi se vjerojatno organizirao u rujnu, i također bi bilo riječi o trodnevnom posjetu. Ukoliko se želite uključiti u organizaciju na bilo koji način molimo da nam se javite.

6. XXVII. tradicionalno savjetovanje – Aktualnosti hrvatskog zakonodavstva i pravne prakse, Opatija

Hrvatsko društvo za građanskopravne znanosti i praksu u suradnji s izvršnim organizatorima Organizatorom d.o.o. Zagreb i časopisom „Pravo u gospodarstvu“ Zagreb organiziralo je, od 25. do 26. listopada 2012. godine u Opatiji, XXVII. savjetovanje – Aktualnosti hrvatskog zakonodavstva i pravne prakse.

Prema slobodnoj procjeni savjetovanju je i ove godine bilo nazočno 400-tinjak pravnika iz pravosudnih tijela, državnog odvjetništva, uprave, odvjetništva i gospodarstva. Na savjetovanju bili su nazočni i predstavnici Udruge korporativnih pravnika iz Hrvatskih željeznica d.d. Zagreb, Hrvatske elektroprivrede d.d. Zagreb i Končar – Elektroindustrije d.d. Zagreb.

Izlažući rad pod naslovom „Novo (staro) uređenje postupka ovrhe – novine i glavne smjernice ovršnog postupka“ Đuro Sessa, dipl. iur., sudac Vrhovnog suda Republike Hrvatske posebno se osvrnuo na nova rješenja nadležnosti iz odredbe članka 369. Ovršnog zakona (NN 112/12), te na odredbe članaka 137., 162.-164., 204.-213. i 278.-289.

Dr sc. Alen Rajko, sudac ovlašten obavljati poslove sudske uprave u Upravnom sudu u Rijeci u svom radu pod naslovom „Upravno sudovanje – početna iskustva s reformom upravnog sudovanja“ skrenuo je nazočnima pozornost na izmjenu pravnih termina. Nema više „upravnog akta“, već je to „pojedinačna odluka“, nema više „upravnog tijela“, već je to „javnopravno tijelo“. Posebno je nazočnima skrenuo pozornost na rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske (NN 41/12).

Akademik Jakša Barbić, profesor emeritus Sveučilišta u Zagrebu izložio je svoj rad pod naslovom „Društveni ugovor kao pravni posao na kojem se temelji društvo“. Navodeći da je društveni ugovor temeljni konstitutivni pravni posao i kao takav je organizacijski ugovor, koji trajno uređuje odnose u društvu. Sastavni dijelovi društvenog ugovora su materijalni i formalni sastojci pri čemu se materijalni sastojci tumače kao organizacijski propis, a formalni kao obligacijski propis. Stoga je ukazao nazočnima na koji način treba tumačiti pravne norme i preporučio da uvijek treba početi od definicije, a u ovom slučaju to je definicija pojma „društvo“, pri čemu valja imati na umu da je društvo nastalo kao nadogradnja obveznog prava. Posebno naglašavajući da kod tumačenja treba imati na umu da zakon uvijek ide logikom sprečavanja destrukcije.

I ove godine materijal sadrži brojna priopćenja kolega, točnije sadrži trideset i pet pisana priopćenja, dakle jedno više nego lani.

Zaključak: Ovo su samo neke crtice s ovogodišnje jesenske Opatije, jer promjena propisa je puno, a teme su brojne i opsežne.

7. Preneseno sa web portala European General Counsel/TalklawGlobal: **Nova Udruga korporativnih pravnika u Njemačkoj**

Kako radi profesija korporativnih pravnika u Njemačkoj - Dio serije vodiča o udrugama korporativnih pravnika u Europi po pojedinim zemljama.

Čini se da udruge koje predstavljaju desetke tisuća korporativnih pravnika u cijeloj Europi predstavljaju ključni aspekt u njihovom profesionalnom životu. Udruge postoje u gotovo svakoj zemlji i sudjeluju u izobrazbi i osposobljavanju pravnika koji će raditi u trgovačkim društvima, a ne u privatnoj praksi. Mnoge čine daleko više, pružajući mogućnosti društvenog umrežavanja, organiziraju zajedničke ručkove i večere, objavljuju biltene za svoje članove – pa čak i adresare u kojima korporativni pravници mogu lako pronaći jedni druge i stupati u međusobne kontakte kako bi razmjenjivali ideje. Kroz ovu ćemo seriju istražiti korijene i funkcije takvih organizacija u cijeloj Europi.

Počinjemo s Njemačkom gdje se nova udruga natječe s granom Njemačke odvjetničke komore za korporativne pravnike (ASDA) kako bi zadovoljila potrebe korporativnih pravnika – i koja postoji tek neko vrijeme – u stvari, tek je oformljena. Dvostrukost ove naravi nije neuobičajena. U nekim zemljama postoje dvije ili više organizacija. Iznenađujuće je što je Njemačkoj trebalo tako dugo – budući da je to zemlja koja u smislu pravnika postoji najdulje u cijeloj Europi – da prepozna da druga udruga korporativnih pravnika može biti korisna pružajući barem minimum slobode izbora.

Prvi predsjednik udruge Bundesverband der Unternehmensjuristen (BUJ) je Nicolai von Ruckteschell. Patrick Wilkins, urednik publikacije EuropeanGC.com, nedavno je s njim razgovarao o izazovima s kojima se susreće tijekom svoga mandata.

EGC: Što je cilj stvaranja još jedne organizacije korporativnih pravnika, kada već postoji jedna koja je priključena Njemačkoj odvjetničkoj komori?

Naša je udruga formirana radi nekoliko problema koji se tiču naše profesije korporativnih pravnika. Njemačka odvjetnička komora predstavlja 155.000 pravnika u Njemačkoj, od kojih približno deset do dvanaest tisuća rade u tvrtkama. Prema tom je podatku potpuno jasno da je naša profesija preslabo zastupljena, kao što je slučaj i s udrugom pravnika "Deutscher Anwaltverein (DAV)" u kojoj je situacija jednaka. Naš je cilj da stvorimo udrugu koja će predstavljati isključivo korporativne pravnike i koja će moći ostvariti naše ciljeve – zajedno s Komorom i udrugom DAV.

EGC: Koji su glavni ciljevi udruge BUJ?

Prije svega postoji presuda Europskog suda pravde koja se odnosi na slučaj Akzo Nobel koji je dobro poznat svakom europskom korporativnom pravniku i koja je – dopustite mi da budem izravan – besramna. Naš je cilj da zajedno sa svim drugim udrugama korporativnih pravnika po cijeloj Europi obavještavamo javnost o našoj situaciji u medijima i da na dugoročnom planu uspijemo potaknuti ne samo političare, već i suce na ponovno odlučivanje u tome slučaju.

Povrh toga, postoje i druga nacionalna pitanja kojima se treba pozabaviti, recimo ona koja se tiču godišnjih osiguranja korporativnih pravnika i obznanjivanje naših slučajeva za "Fachanwalt", specifičnu njemačku specijalizaciju. Nadalje, osnovali smo udrugu kako bismo povećali razinu pravnog osposobljavanja i kako bismo izgradili mrežnu platformu za korporativne pravnike koja obuhvaća naš vlastiti časopis, okrugle stolove i radionice. Naš nacionalni kongres u Berlinu predstavlja naš veliki uspjeh. S više od 300 prisutnih to je najveći njemački kongres korporativnih pravnika ikada održan. Želimo održati tu razinu i dalje je povećavati. Povećavanje aktivnosti umrežavanja naših članova predstavlja vrlo bitan aspekt razvijanja snažne organizacije.

EGC: U kojoj ćete mjeri nastojati osnažiti članstvo u slijedećih recimo 5 do 10 godina?

Nakon rasta na način koji nikada nismo očekivali tijekom prve godine našeg postojanja, naš je cilj da

krajem 2013. godine imamo članstvo od više od 2.000 članova. Zamislite situaciju nakon deset godina. Nadam se da ćemo tada moći reći da naša udruga predstavlja tri četvrtine korporativnih pravnika u Njemačkoj. Mi već jesmo najveća njemačka lobistička organizacija korporativnih pravnika, a željeli bismo postati utjecajni kao i druge važne udruge u Njemačkoj.

EGC: Koji su danas najveći izazovi korporativnih pravnika u Njemačkoj?

Sudeći prema slučaju Akzo Nobel čini se da imamo problem da nas se prihvati kao „zaista neovisne pravnike“. To je smiješno jer smo u mnogim slučajevima specijaliziraniji nego što će pravničke tvrtke ikada moći biti – samo zato što se bavimo problemima trgovačkih društava na visokoj razini i to iz dana u dan.

Povrh toga suočavamo se s izazovima rješavanja povećane stope pravnih slučajeva koji postaju sve složeniji i često su vezani na međunarodne propise. Suočavamo se s još jednim problemom, a to je da pravne službe u poduzećima srednje veličine imaju veliki problem s pronalaženjem mladih kadrova. Iako predstavljaju sve te uspješne „skriveno šampione“ prisutne na globalnom planu i iako nude bolju ravnotežu između radnog vremena i privatnog života nego odvjetnički ured, imaju poteškoća s pronalaženjem mladih i talentiranih pravnika. Jedan bi od razloga mogao biti to što su plaće koje se isplaćuju u odvjetničkim tvrtkama daleko više, barem na početku karijere.

EGC: Da li predviđate rast pravnih odjela tijekom nadolazećih godina ili će se oni pak smanjivati slijedom odluka tvrtki da u većoj mjeri angažiraju vanjske odvjetničke tvrtke?

Nije sporno da će se pravna pitanja u tvrtkama uvijek činiti velikima. Isto je tako činjenica da sve veći broj korporativnih pravnika postaje članovima uprave čime se dokazuje prihvaćanje pravnih odjela u tim tvrtkama. Poznati su mi slučajevi u kojima tvrtke koriste usluge odvjetničkih tvrtki – ali po meni to nije dobro. Korporativni pravnik je daleko neovisniji od pravnika iz odvjetničkog ureda. Pravnici koji rade u odvjetničkim uredima su uvijek izloženi riziku gubitka svojih poslova, a to im otežava izgrađivanje tvrdog stava u odnosu na klijenta i zato im nije lako reći da se dogovor možda i neće moći ostvariti. Moj je položaj korporativnog pravnika daleko jači, glavni me direktor neće otpustiti ako mu kažem što je dobro činiti, a što ne. Još je jedna važna činjenica da je moja tvrtka moj jedini klijent – što god da činim, činim to za svoju tvrtku, tako da je razina poistovjećivanja strahovito velika. I na kraju, ali ne manje važno, siguran sam da pravni odjeli nisu tako skupi kao odvjetnički uredi. Pravne se odjele često optužuje da predstavljaju isključivo troškovni čimbenik. Ali mi uvijek imamo visoku razinu transparentnosti. Nema neugodnih iznenađenja u obliku beskrajnih odvjetničkih računa. Svi ovi argumenti pokazuju da bi pravni odjeli trebali rasti, a ne da bi ih se trebalo unajmljivati kao vanjsku uslugu.

EGC: Što mislite zašto ste vi odabrani da vodite novu udrugu? Koje kvalitete mislite da članstvo očekuje od vas i koja je vaša vizija vašeg mandata vođenja udruge BUJ?

Kao što to često biva kod udruga, prvi je predsjednik osoba koja je imala vodeću ulogu u stvaranju interesne skupine – a to sam bio ja. Moja je dužnost da opravdam povjerenje koje mi je ukazano napornim radom i to zajednički s mojim kolegama iz udruge koncentrirajući se na ciljeve naše udruge. Članstvo očekuje da se moje iskustvo korporativnog pravnika pokaže korisnim, kao i moje vlastito iskustvo i iskustvo mojih kolega iz udruge na polju umrežavanja. Da odgovorim na vaše pitanje o mojoj viziji ovog mandata: ja se nadam da ćemo u prvom koraku imati mogućnost stvoriti bazu za dostizanje naših ciljeva, a to je planirano za drugi korak.

EGC: Da li biste htjeli štogod dodati?

Za mene je važno da vaši čitatelji znaju da udruga BUJ nije samo njemačka stvar. Posebno se slučaj Akzo Nobel tiče svih europskih korporativnih pravnika, a ima utjecaja čak i na naše kolege u Americi i Aziji. Stoga iznimno cijenim zблиžavanje s udrugama iz cijelog svijeta kako bismo mogli raditi na našim zajedničkim ciljevima.

8. Schumpeter: Čuvar i vodič - Vodeći pravnici imaju veću moć nego ikada prije

(7. travnja 2012. godine / iz otisnutog izdanja)

The logo for The Economist, featuring the words "The Economist" in a white serif font on a red rectangular background.

Jednom davno su korporativnim pravnicima njihove tvrtke otkazivale ugovore o radu. Istovremeno su partneri u odvjetničkim uredima daleko više zarađivali. Smatralo se da se samo oni koji nisu u stanju ponuditi svoj pravnički mozak u najam mogu utopiti u dosadnu sigurnost stalnog radnog odnosa. Međutim, moć korporativnih pravnika zaposlenih u tvrtkama posljednjih je desetak godina strahovito narasla. Danas se vodeći pravnici u tvrtkama svrstavaju među najmoćnije ljude managementa. Glavni je razlog tome što je pravni gustiš postao još neprohodniji. U Americi se 2002. godine Sarbanes-Oxley-evim zakonom federalno pravo uvelo duboko u vođenje korporacija. Dodd-Frank-ov zakon iz 2010. godine iznimno je zakomplicirao financijsko poslovanje. A i kazne za prekršitelje su postale daleko oštrije. Ako neki niži uposlenik podmiti nekoga na drugom kraju svijeta, tvrtku se može doslovce okrenuti na glavačke. Šefovi mogu završiti u zatvoru za prekršaje koje gotovo da nitko i ne razumije. Moćni američki tužitelji mogu podići optužnicu protiv trgovačkog društva, i na taj ga način uništiti, prije nego što optužbe i dođu na sud. Tome možemo dodati i beskrajne prijetnje tužbama, zajedničkim tužbama koje pokreću grupe osoba, te borbe na život i smrt oko patenata. Vrhunski je pravnik danas dio užeg kruga i velike kompanije smatraju da se isplati graditi velike i talentirane pravne odjele.

Istovremeno je mišljenje da svi pametni pravnici love masne zarade u vodećim šminkerskim odvjetničkim uredima zastarjelo. Te su zarade pod velikim pritiskom zahvaljujući poplavi mladih pravnika, korištenju tehnologije, pa čak i osnivanju off-shore tvrtki. Rad u stalnom radnom odnosu danas je jednako izazovan i zahtijeva mnogo promišljanja.

Norman Veasey i Christine Di Guglielmo, bivši sudac i njegova bivša službenica u novoj knjizi „Neophodan savjet“ govore o tome da vodeći pravnik danas mora biti „hrabri renesansni junak“. Time ne misle da se mora boriti na sudu jednom rukom dok drugom slika freske, već da istovremeno mora obavljati i po nekoliko zadaća. Mora biti poslovni čovjek i čuvar integriteta tvrtke. On (ili ona – 20% američkih vodećih pravnika su žene) predstavlja cjelokupnu pravnu osobu, a ne samo njezine direktore. Odgovoran je izravno upravi, ali i svome nadređenom. Profesionalna etika vodećeg korporativnog pravnika često od njega zahtijeva davanje negativnog odgovora drugim rukovoditeljima unutar uprave. Jedan se vodeći korporativni pravnik požalio gospodinu Veaseyu i gospođi Di Guglielmo da ga „ponekad vide kao Odjel poslovnih frustracija“.

Međutim, davanje negativnih odgovora sastavni je dio posla. Tom Sabatino, vodeći pravnik u Walgreensu, farmaceutskom lancu, kaže da bi pravnik prije nego što potpiše ugovor o radu morao porazgovarati sa svojim glavnim izvršnim direktorom. Ako toj osobi ne možeš reći ne, „sigurno ne želiš raditi u toj tvrtki“. Drugi su se vodeći korporativni pravnici s time složili. Ben Heineman, koji je već godinama vodeći pravnik u GE-u to kaže na slijedeći način: „Ako govoriš ne, neće te čak niti pozvati na sastanak. Ako govoriš da mogu te optužiti“.

Steven Woghin, bivši glavni pravnik tvrtke Computer Associates završio je u zatvoru jer je ispravljao ugovor kako bi umanjio prihod tvrtke. Howardu Udellu, bivšem glavnom pravniku tvrtke Purdue Pharma sudski je zabranjen rad u farmaceutskim tvrtkama na rok od 12 godina. Nije činio nikakve malverzacije, već nije uspio spriječiti marketinški tim da prešuti ovisnost koja se razvija korištenjem tableta protiv bolova OxyContin. Upravo je tvrtka Sarbanes-Oxley povećala odgovornost pravnika da se pobrine za pravilno poslovanje tvrtke ili da snosi posljedice.

Vodeći pravnik mora biti neovisan. Međutim, za razliku od vanjskih pravnika njegova financijska budućnost ovisi o samo jednom klijentu: njegovom poslodavcu. Dužnost mu je štiti reputaciju tvrtke u odnosu na njezine klijente, dobavljače, na novinare i na nevladine udruge. I mora činiti znatno više od pukog savjeta rukovoditeljima što moraju činiti kako bi se izvukli. Kao što kaže Susan Hackett, bivša direktorica Udruge korporativnih pravnika: „Većina će pravnika pogledati pravne odredbe i

reći: „Ovo su načini na koje to možete ostvariti“. Dobar će pravnik reći: „To je sve po zakonu, ali je glupo.“ Kada nekome dajete savjet, diplomacija je isto toliko važna koliko i sama pravna analiza.

Možda je vodećim pravnicima najteže postići ravnotežu između uloge opreznog pravnika i člana strateškog tima. Samo najuspješniji vodeći pravnici uspješno izvršavaju obje uloge. Vizionar razmišlja o budućnosti, ali ih pravnik temelji na svome iskustvu u poslovanju. Ako se previše uključi u poslovanje, može zaboraviti da je pravnik. (Američki su sudovi postavili načelo da isključivo poslovni savjet vodećeg pravnika nije pokriven pravom na povjerljivu komunikaciju između pravnika i njegovog klijenta). Međutim, ako pravnik ustraje u svojoj opreznosti, nikada neće doći do vrha.

Da li su ove dvije uloge u konfliktu? Ne nužno. Dobro obavljani pravni poslovi mogu biti odlični za poslovanje. Sposoban pravni odjel može osnažiti zdravu protukoruptivnu politiku tvrtke, dok će se konkurentske tvrtke naći na skliskom terenu. Sposoban pravni odjel može potući konkurentske patente – što je jako zgodno u doba kada mnoštvo tehnoloških kompanija ratuje oko intelektualnog vlasništva. Može provesti preuzimanje drugih tvrtki bez trzavica – riskantan postupak u bilo kojoj industriji pod prismotrom razbijača trustova kao što su telekomunikacije ili zračni prijevoznici.

Sa suda do ureda na uglu

Samo nekolicina vodećih pravnika postaju glavni izvršni direktori. Kenneth Frazier dobio je vrhunsko radno mjesto u farmaceutskoj tvrtki Merck nakon što ju je uspio obraniti u sudskom postupku o lijeku protiv artritisa. Jeff Smisek je bio vodeći pravnik avio kompanije Continental Airlines prije preuzimanja tvrtke. Sada vodi tvrtku United Airlines koja se spojila s Continentalom 2010. godine. Oba su pravnika procvata u gospodarstvu s vrlo strogim propisima.

Pravnicima nije lako skočiti ravno s mjesta vodećeg pravnika na mjesto glavnog direktora, kaže g. Heinman. Presudno je iskustvo u poslovanju. Zato je Jack Welch, bivši šef GE-a iščupao nekoliko zvijezda iz pravnog odjela i svakoga postavio na čelo ogromnog odjela. Dva su postala glavni izvršni direktori drugih tvrtki: Jeff Kindler vodi drugu farmaceutsku tvrtku Pfizer, dok Frank Blake vodi Home Depot, lanac koji opako zarađuje na sjenicama i vrtnom namještaju. Amy Schulman, glavna Pfizerova pravica također vodi prehrambeni odjel tvrtke. Kaže da pravnici ne bi trebali samo uskočiti u poduzetništvo, već prije toga moraju naučiti poduzetnički jezik. Stoga u opis hrpe posla koji obavljaju moderni vodeći pravnici možemo dodati i „tumač“.

U Zagrebu, listopad 2012. godine

Udruga korporativnih pravnika

www.udruga-korporativnih-pravnika.hr